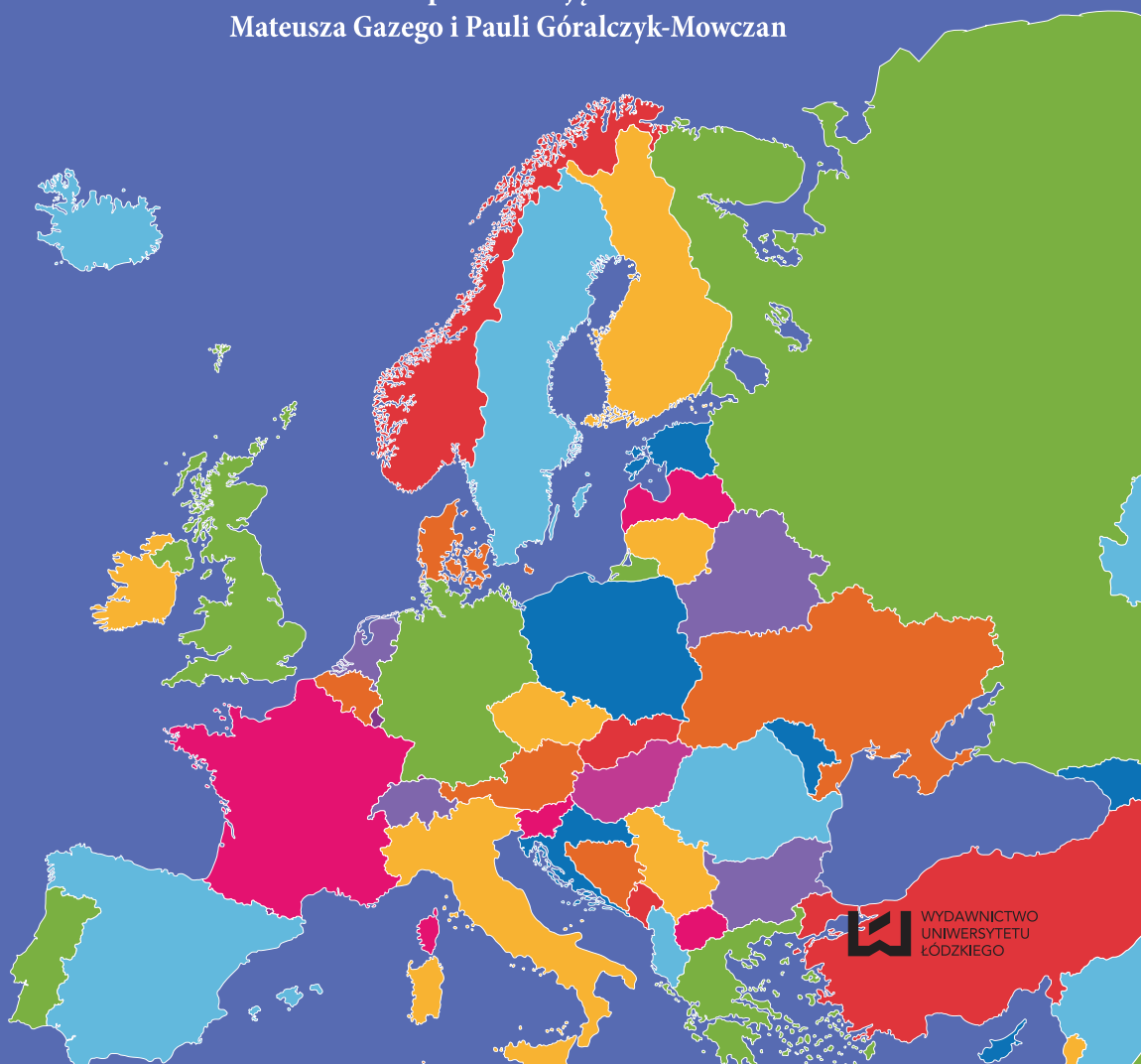

Bogactwo językowe i kulturowe Europy w oczach Polaków i cudzoziemców

3

pod redakcją
Mateusza Gazego i Pauli Góralczyk-Mowczan

TREŚCI KULTUROWE W NOWEJ SERII PODRĘCZNIKÓW DO NAUKI JPJO PT. *POLSKI JEST COOL* (OBRAZ POLSKI, POLAKÓW I CUDZOZIEMCÓW)

SŁOWA KLUCZOWE: TREŚCI KULTUROWE, POLSKIE IMIONA I NAZWISKA, ZNANI POLACY, ZABYTKI, POLSKA TURYSTYKA, POLSKA RZECZYWISTOŚĆ, LUBLIN, POLSKIE ŚWIĘTA, CUDZOZIEMCY

Dostępne na polskim rynku wydawniczym podręczniki kursowe do języka polskiego różnią się między innymi zawartością zagadnień kulturowych i sposobem ich prezentacji.

Kilka miesięcy temu pojawił się nowy podręcznik kursowy wydany przez Szkołę Języka i Kultury Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, zatytułowany *Polski jest cool*. Jego autorkami są Ewa Piotrowska-Rola oraz Marzena Porębska. Autorki są absolwentkami KUL-u i UMCS-u oraz lektorkami w Szkole Języka i Kultury KUL. Dotychczas ukazała się tylko pierwsza część serii przeznaczona dla poziomu A1, obejmująca książkę studenta, zeszyt ćwiczeń oraz podręcznik nauczyciela. Książka składa się z 24 rozdziałów i 2 rozdziałów okolicznościowych zatytułowanych *Boże Narodzenie* i *Wielkanoc*. Zeszyt ćwiczeń jest komplementarną częścią podręcznika, zawiera ćwiczenia automatyzujące zagadnienia z książki, nie pojawiają się w nim elementy nieobecne w książce (ani gramatyczne, ani leksykalne, ani kulturowe).

W artykule przedstawione zostaną rozważania dotyczące treści kulturowych obecnych w podręczniku. Istotne są rodzaj i sposób prezentowania informacji dotyczących Polski, Polaków i cudzoziemców. Podręcznik jest często jednym z pierwszych podstawowych źródeł informacji o Polsce i Polakach. Dlatego też ważne jest uświadomienie lektorom, jaki obraz Polski może zbudować uczący się na podstawie samego tylko podręcznika. Jest to informacja cenna o tyle, że sygnalizuje zagadnienia kulturowe, które – w celu

ukazania pełnego i obiektywnego obrazu polskiej rzeczywistości – należy uzupełnić lub skorygować.

Poprzez treści kulturowe będą rozumiane: realioznawstwo (głównie realia życia w obcej rzeczywistości), krajoznawstwo (geografia, system społeczno-polityczny, historia), socjoznawstwo (zwyczaje, sposób bycia, zachowania) oraz kulturoznawstwo (literatura, muzyka, sztuka) [Pfeiffer 1979, s. 123–124].

W celu przejrzystego zaprezentowania zagadnień kulturowych zostaną one omówione w kilku grupach tematycznych.

1. IMIONA I NAZWISKA

Od pierwszej lekcji uczący się natrafia na bardzo dużą liczbę polskich imion i nazwisk. Drylowy charakter podręcznika zakłada dużą powtarzalność ćwiczeń i ich formuł. Autorki założyły zatem, że przy okazji każdej prezentacji typu „on nazywa się”, „ja nazywam się” będzie podane inne imię i nazwisko. Tym samym tylko w pierwszej lekcji pojawiają się 64 polskie nazwiska i około 80 męskich oraz żeńskich imion. Zadania utrwalające w zeszycie ćwiczeń zawierają nie tylko wybrane imiona i nazwiska użyte już w podręczniku, ale wzbogacone są o kilka nowych przykładów.

Ze względu na tak dużą różnorodność trudno mówić o najbardziej frekwencyjnych imionach, ale na przestrzeni całego podręcznika najczęściej pojawiają się: Anna, Alicja, Zuzanna, Marta, Piotr, Maciek, Adam, Paweł.

Różnorodność nazwisk jest duża. Pojawiają się polskie nazwiska z sufiksami *-ski*, *-cki* (Kamiński, Nowicki, Kowalski, Kownacki), nazwiska odaplatywne (Zając, Pogoda, Gawron) oraz nazwiska równe imionom, jako przykład w jednym z dialogów zaprezentowany jest mężczyzna, który nazywa się Adam Jurek. W tekstach występują nazwiska krótkie i łatwe do przeczytania, jak: Nowak, Mazur, Syta, Krupa, Flis, jednak jest również duża grupa nazwisk, które mają stanowić dla uczących się utrwalenie polskiej fonetyki, np. Popławski, Pawlikowska, Lewandowska, Dąbrowska, Zielińska, Wójcik.

Z jednej strony bogactwo imion i nazwisk jest interesującym zagadnieniem kulturowym. Autorki zaprezentowały szeroki wachlarz imion i nazwisk dobrze obrazujący polską rzeczywistość. Z drugiej jednak strony ogromna liczba różnorodnych imion i nazwisk po kilku ćwiczeniach staje się męcząca. Uczący się przy kolejnym zadaniu zaczynają wkładać więcej energii w odczytywanie nowych i obco brzmiących imion niż w ćwiczenie struktur gramatycznych. Nasuwa się zatem pytanie, gdzie jest granica pomiędzy prezentacją materiału kulturowego a jego funkcjonalnością w procesie nauczania.

2. ZNANE OSOBY

Przy okazji wprowadzania zagadnień gramatycznych lub leksykalnych często prezentowane są sylwetki znanych Polaków. Uczący się otrzymuje nie tylko informację o tym, kim są te osoby, ale również bardzo często ich zdjęcia. System powtórzeń gwarantuje dobre utrwalenie wiedzy na temat znanych Polaków. Niezaprzeczalnym walorem podręcznika jest zaprezentowanie osób pochodzących z różnych dziedzin życia publicznego, nauki, sztuki, świata sportu, polityki, osób tworzących polską historię oraz znanych i popularnych współcześnie. Porównując materiał zaprezentowany w podręczniku z innymi książkami obecnymi na rynku, takimi jak: M. Małolepsza, A. Szymkiewicz, *Hurra po polsku 1* [2010], I. Stempek, A. Stelmach, S. Dawidek, A. Szymkiewicz, *Polski krok po kroku 1* [2013], K. Dembińska, A. Małyńska *Start 1 i Start 2* [2010] czy A. Janowska, M. Pastuchowa, *Dzień dobry* [2008], można uznać, że *Polski jest cool* prezentuje najwięcej, bo blisko 50, sylwetek znanych Polaków.

W podręczniku zaprezentowane są **postacie z historii dawnej**, np. królowa Jadwiga, Mikołaj Kopernik, Tadeusz Kościuszko, **naukowcy**, np. Maria Skłodowska-Curie, **pisarze** (należący do kanonu polskiej literatury oraz współcześni), np. Adam Mickiewicz, Józef Ignacy Kraszewski, Ryszard Kapuściński, Paweł Huelle, Olga Tokarczuk, Andrzej Stasiuk, Dorota Masłowska, **sportowcy**, np. Adam Małysz, siostry Radwańskie, Otylia Jędrzejczak, Jakub Błaszczkowski, **artyści**, np. Jan Matejko, Witkacy, **politycy**, np. Józef Piłsudski, Lech Wałęsa, Jerzy Buzek, **reżyserzy**, np. Andrzej Wajda, Agnieszka Holland, Roman Polański, **aktorzy**, np. Marian Opania i Bartosz Opania, Krystyna Janda, Alicja Bachledda-Curuś, Agata Buzek, Andrzej Seweryn, Jan Peszek, **piosenkarze**, **kompozytorzy i muzycy**, np. Anna Maria Jopek, Fryderyk Chopin, Krzysztof Paderewski, Rafał Blechacz, Tomasz Stańko, Kazik Staszewski, Urszula Dudziak, **modelki**, np. Anja Rubik.

Niektóre z wymienionych postaci, jak Huelle czy Kazik, pojawiają się tylko jednokrotnie, inne, jak Wałęsa, Holland, Wajda, Jopek czy Radwańska, przywoływane są wielokrotnie w różnych ćwiczeniach. Otwarte pozostaje pytanie, czy autorki uznały te osoby za na tyle ważne, aby poprzez powtórzenia utrwalić w pamięci cudzoziemców ich sylwetki. Kontekst pozwalał bowiem na dużą dowolność w doborze nazwisk, zatem ich powtarzalność była subiektywnym wyborem autorek. Biorąc pod uwagę, że autorki są czynnymi zawodowo lektorkami, można wnioskować, że dokonany subiektywny wybór prezentowanych postaci motywowany był potrzebami odbiorców [Jelonkiewicz 2009]. Dużym walorem podręcznika jest poszerzenie ścisłego kanonu polskich postaci historycznych i współczesnych o sylwetki pojawiające się w materiałach glottodydaktycznych znacznie rzadziej.

W niektórych ćwiczeniach problematyczne może okazać się dopasowanie opisu postaci bądź samego jej zdjęcia do nazwiska, gdyż dla osoby niezaznajomionej z kulturą polską wybór nie zawsze jest oczywisty. Dla bardziej wymagającego odbiorcy monotonne może wydać się ciągle powtarzanie tych samych zdjęć danej osoby, czasami nawet dwukrotnie na jednej stronie.

3. TURYSTYKA I POLSKIE ZABYTKI

Podręcznik dość szczegółowo prezentuje informacje na temat Polski i jej atrakcji turystycznych. Kilkakrotnie pojawiają się mapy z zaznaczonymi największymi polskimi miastami (Warszawa, Lublin, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Zakopane, Suwałki, Kraków, Toruń, Łódź, Szczecin, Katowice, Rzeszów, Gdynia, Kielce). W jednym z ćwiczeń pojawia się mapa fizyczna Polski z naniesionymi na nią nazwami województw. Odnajdziemy również pogodową mapę Polski, która wyraźnie pokazuje różnice klimatyczne pomiędzy poszczególnymi regionami kraju.

Tematy dotyczące podróży i turystyki zbudowane są głównie w oparciu o polskie zabytki i atrakcje turystyczne. Krótkie oferty wakacyjnych wyjazdów zachęcają do odwiedzenia takich miejsc, jak: gospodarstwo agroturystyczne położone nad jeziorem na Podlasiu, hotel La Siesta w Jastrzębiej Górze oraz pensjonat Rejmontówka w Tatrach. Miejsca te są zareklamowane jako nowoczesne, dobrze wyposażone i zapewniające wiele dodatkowych atrakcji, jak siłownia i spa. Oferty podkreślają również rolę lokalnych atrakcji i wyrobów.

Ćwiczenia mające na celu prezentację miejsca i jego historii zawierają nie tylko opis, ale również zdjęcia, które przedstawiają najważniejsze polskie zabytki. Najczęściej opisywane miejsca to: plac Zamkowy w Warszawie, fontanna Neptuna i stocznia w Gdańsku, rynek krakowski, Sukiennice, kościół Mariacki, Wawel oraz Smok Wawelski w Krakowie, rynek i Panorama Raławicka we Wrocławiu. Krótkie opisy dotyczące miast są przystępne i zawierają dość dużą liczbę szczegółów. Ważne wydarzenia historyczne zaznaczone są hasłowo, np. w opisie Gdańska: *widziałam tam Westerplatte – tam zaczęła się druga wojna światowa – i Stocznię Gdańską – tam zaczęła się Solidarność*¹. Taka forma nie obciąża pamięci uczących się, a osoby bardziej zainteresowane odsyła bezpośrednio do zagadnień powiązanych z tematem. Wartościowe są informacje dodatkowe, które opisują nie tylko same zabytki, ale również ich miejsce w polskiej kulturze i świadomości Polaków. Przy opisie Pałacu Kultury i Nauki pojawia się następująca informacja: *wiem, że warszawiacy go nie lubią, bo jest reliktem komunizmu, ale stoi w centrum miasta, blisko Dworca Centralnego* [PJC, 266].

¹ E. Piotrowska-Rola, M. Porębska, 2013, *Polski jest cool. Książka studenta*, Lublin, s. 266. W dalszej części artykułu cytaty z omawianego podręcznika będą opisane za pomocą skrótu, np. PJC, 25, co oznacza stronę numer 25 w cytowanej pozycji książkowej.

4. POLSKA RZECZYWISTOŚĆ

Podręcznik nie prezentuje profilu przeciętnego Polaka, np. życia polskiej rodziny (jak książka *Krok po kroku*), ale zawiera bardzo dużo elementów szczegółowo obrazujących polską rzeczywistość.

Do kulturowych informacji praktycznych można zaliczyć zamieszczenie w książce zdjęć biletów PKP, wyjaśnień dotyczących oznakowań w pociągu, tablic odjazdów i przyjazdów pociągów oraz mapy Polski z naniesionymi przykładowymi trasami pociągów. Ważne jest, że przykładowe tabele są autentycznymi tabelami skopiowanymi ze strony internetowej Polskich Kolei Państwowych [PJC, 264–265]. Cudzoziemiec może zatem na podstawie podręcznika nauczyć się szukać informacji na temat pociągów dostępnych na stronie internetowej.

Uczący się może zapoznać się również z dokładnym opisem funkcjonowania polskiej komunikacji miejskiej na przykładzie Lublina. Użyteczne zdjęcia pokazują automaty na bilety, cennik biletów i kasownik, a towarzyszący im tekst zatytułowany *Reguły korzystania z komunikacji miejskiej* szczegółowo wyjaśnia, gdzie można kupić bilet, jakie są rodzaje biletów, jakie są dodatkowe opłaty za bilet, mandaty, jak skasować bilet i na jakiej zasadzie odbywa się kontrola biletów [PJC, 173]. Tekst jest niezwykle pomocny i służy połączeniu wiedzy teoretycznej i praktycznej. Jest to tekst ważny również z innego powodu. W jednym z ćwiczeń prezentujących drogę do pracy Europejczyków dowiadujemy się, że 50% Polaków korzysta z komunikacji miejskiej, 24% jeździ do pracy samochodem, 6% rowerem, a 10% chodzi pieszo [PJC, 174]. Stąd też można wywnioskować, że komunikacja miejska jest ważnym elementem codziennego życia Polaków.

Przybliżeniu realiów służy również plan centrum handlowego, który pokazuje, jakie zagraniczne marki obecne są na polskim rynku, np. Orange, T-Mobile, Rossmann, Triumph, Wrangler, JYSK [PJC, 79].

Uczący dowie się, jak wyglądają oraz jakie informacje zawierają polski dowód osobisty oraz dowód rejestracyjny samochodu. Zdjęcia tych dokumentów są dokładnie opisane i przeanalizowane [PJC, 26–27]. Powtarzanie pytań dotyczących prezentacji osób na materiale autentycznym potwierdza użyteczność stosowanych struktur oraz ich praktyczne zastosowanie w życiu codziennym.

Przy okazji utrwalania liczebników autorki proponują wprowadzenie polskich numerów alarmowych, takich jak 112, 997, 998, 999. Znowu ćwiczenie łączy konkretną umiejętność z jej praktycznym zastosowaniem.

Dużym walorem podręcznika jest wprowadzenie zdjęć polskich pieniędzy (papierowych i monet, wszystkich nominałów). Jest to element szczególnie ważny dla osób mieszkających za granicą; mogą one poznać wygląd polskiej waluty [PJC, 72–73]. Przy okazji pokazane są inne waluty: funt, euro i dolar, z przykładową tabelą kursów wymiany walut, co daje wyobrażenie o przeliczniku zło-

tówki. Interesujące są ćwiczenia, w których trzeba porównać ceny produktów w różnych krajach, np. cenę espresso lub wody mineralnej w Polsce, we Francji, Niemczech, USA i Anglii. Uczący się muszą również przeanalizować dane procentowe dotyczące ceny Big Maca w McDonald's podane w euro. Analiza danych pokazuje, że cena za kanapkę w Polsce jest najniższa spośród prezentowanych krajów (przykładowo Francja 3 €, Finlandia 2,90 €, Hiszpania 2,50 €, USA 1,61 €, Polska 1,45 €) [PJC, 74–75]. Wątek pieniędzy i wydatków Polaków jest szeroko omawiany przy okazji różnych tematów. W lekcji o nazwie *Zakupy* pojawia się wykres na podstawie badań GUS z roku 2012 zatytułowany *Na co Polak wydaje pieniądze?* Z danych wynika, że 1/4 wydatków przeznaczona jest na artykuły spożywcze i napoje bezalkoholowe, prawie 21% na rachunki, 10% na transport, 8% na rekreację i kulturę, a zaledwie 1,2% na edukację. Polacy wydają mało pieniędzy na zdrowie, ubrania, dom, rachunki telefoniczne, restauracje i hotele [PJC, 80].

Ceny przykładowych produktów pozwalają zorientować się, dlaczego wydatki Polaków wyglądają tak, a nie inaczej. Przykładowe ceny produktów to: dzinsy 259 zł, chleb 3,10 zł, piwo 0,5 litra 6,30 zł, 1 litr benzyny 5,75 zł [PJC, 81].

Inne schematy przedstawiają standardy życia w Polsce. Diagram oparty na badaniach TNS OBOP z roku 2002 prezentuje procentową liczbę odpowiedzi na pytanie *Co posiadają Polacy?* Jego celem jest ukazanie poziomu życia przeciętnej polskiej rodziny. Z danych wynika, że prawie każda polska rodzina ma telewizor, radio, pralkę. 66% osób deklaruje posiadanie samochodu. O dość wysokim standardzie życia świadczy posiadanie sprzętu elektronicznego, takiego jak komputer stacjonarny (57%), cyfrowy aparat fotograficzny (52%), telewizor LCD (42%), komputer przenośny (35%) [PJC, 161].

W podręczniku jest również zamieszczona mapa bezrobocia w Polsce, informująca o tym, jaki jest procent bezrobocia w poszczególnych województwach, oraz o tym, jakie jest średnie bezrobocie w kraju (13,5%); dane są aktualne, bo pochodzą z lutego 2012 roku. Mapie towarzyszą dane (bez podanego źródła) na temat średnich zarobków w Polsce, z których wynika, że *przeciętny Polak zarabia netto („na rękę”) około 2300 zł* [PJC, 117].

Z innych informacji prezentujących realia życia w Polsce odnajdziemy np. krótki tekst pt. *Dzień z życia Polaka* (źródło www.wprost.pl), który nie ukazuje Polaków w przychylnym świetle:

Polak śpi siedem i pół godziny dziennie, pracuje siedem i pół godziny, jedzie do pracy i wraca do domu półtorej godziny. Polak formalnie pracuje dużo, ale zarabia mało (21 euro dziennie). Kiedy Polak wraca z pracy jest zmęczony i bardzo zajęty. Ogląda telewizję aż cztery godziny dziennie, a dwie i pół godziny słucha radia. Rozmawia z rodziną tylko 15 minut. Nie ma czasu i nie czyta książek. [PJC, 152]

W innym miejscu podręcznika można odnaleźć informacje na temat sposobu spędzania wolnego czasu przez Polaków. Z diagramu wynika, że w wolnym czasie przeciętny Polak ogląda telewizję (41%), spotyka się z kolegami (33%), śpi (25%) bądź nic nie robi (23%). W żartobliwy sposób zaprezentowano informację, że ulubionym sportem prawie wszystkich Polaków jest *narzekanie na czas* [PJC, 88].

Wykresem skonstruowanym na podstawie wyników badań TNS OBOP jest diagram prezentujący uczestnictwo Polaków w życiu kulturalnym. Z danych wynika, że spośród publicznych instytucji kulturalnych Polacy najczęściej wybierają kina (30%) i biblioteki (28%), natomiast najrzadziej chodzą do opery i galerii (mniej niż 10%). Dane jednoznacznie wskazują, że Polacy bardzo rzadko biorą udział w wydarzeniach kulturalnych, gdyż prawie 90% osób deklaruje, że nigdy nie chodzi do opery, 80% nigdy nie bywa w galerii, a 70% ankietowanych stwierdza, że nigdy nie ogląda przedstawień teatralnych [PJC, 175].

Kolejny diagram prezentuje odpowiedzi na pytanie *Czy rodzina jest ważna dla Polaków?* 92% osób odpowiedziało: *mogę być szczęśliwy tylko w rodzinie*, 6% – *mogę być tak samo szczęśliwy bez rodziny*, a tylko 2% zadeklarowało, że trudno im jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie [PJC, 157]. Z diagramu jednoznacznie wynika, jak ważną rolę odgrywa rodzina w życiu Polaków, diagram sugeruje również, jaki model życia jest dla Polaków priorytetem. Nigdzie nie umieszczono jednak informacji, skąd pochodzą dane ani kiedy badania zostały przeprowadzone, stąd też materiał nie jest do końca wiarygodny.

5. LUBLIN

Ze względu na miejsce powstania podręcznika dość silnie zaznaczone są wątki związane z Lublinem. Już w pierwszych lekcjach pojawiają się użyteczne lubelskie adresy wraz ze zdjęciami omawianych miejsc. Są to między innymi Katolicki Uniwersytet Lubelski, hotel Lublinianka, Wojewódzki Szpital Kliniczny, muzeum na zamku i plac Zamkowy [PJC, 52]. Jedno z ćwiczeń dokładnie opisuje funkcjonowanie KUL-u. Ciekawym elementem podręcznika jest wprowadzanie materiałów autentycznych, jak na przykład spis sobotnich imprez w Lublinie. Podano przykładowe koncerty, spektakle i wystawy wraz z adresami, numerami telefonów, cenami biletów i godzinami imprez. Zaprezentowano również repertuar lubelskiego Cinema City Plaza, adres i numer telefonu są autentyczne, a repertuar filmów pokazuje, jakiego rodzaju produkcje grane są w polskich kinach. Z tabeli wynika, że przeważają filmy amerykańskie dla widzów powyżej 15. roku życia (80% repertuaru) [PJC, 183]. Prezentowanie informacji autentycznych ma swoje plusy, jednak takie dane szybko się dezaktualizują i po kilku latach czynią podręcznik mniej atrakcyjnym.

6. BOŻE NARODZENIE, WIELKANOC

Za duży walor podręcznika uważam dwa ostatnie rozdziały – *Boże Narodzenie* i *Wielkanoc*. Zostały one wyłączone z porządku omawianych zagadnień i umieszczone na zasadzie materiałów dodatkowych. To niezaprzeczalny walor, gdyż dotychczasowe włączanie tematów świątecznych w materiał gramatyczno-leksykalny zmuszało do omawiania ich nie bezpośrednio przed świętami, lecz chronologicznie wraz z resztą materiału. Potraktowanie rozdziałów jako dodatkowe umożliwi również ich pominięcie w trybie kursu bez przymusu rezygnacji z zagadnień gramatycznych, które w innych podręcznikach dołączone są do rozdziałów o tej tematyce. Ważne jest również, że oba rozdziały omówione są osobno, nie tak jak w *Hurra po polsku 1* jako jeden temat.

W części poświęconej Bożemu Narodzeniu znajdują się zdjęcia z charakterystycznymi przedmiotami, takimi jak opłatek, bombki, choinka, kartki świąteczne. Znajduje się również tekst opisujący świąteczne zwyczaje i wyjaśniający sposób celebrowania wieczoru wigilijnego. Wyraźne i kolorowe zdjęcia prezentują potrawy wigilijne, pojawia się przepis na pierniczki oraz tekst kolędy *Cicha noc*. Ćwiczenia nie tylko utrwalają nowe słownictwo, ale w jasny i przystępny sposób tłumaczą sens świąt Bożego Narodzenia w polskiej tradycji [PJC, 303–305].

Podobnie skonstruowany jest rozdział poświęcony Wielkanocy. Krótkie teksty tłumaczą świąteczne zwyczaje i ich symbolikę. Omówione są święconka, palma wielkanocna, pisanki oraz śmigus-dyngus. Przykładowy opis: *święconka jest to koszyk z jedzeniem, który święci się w Wielką Sobotę. W koszyku musi być: baranek – symbol Chrystusa Zmartwychwstałego, jaja – symbol nowego życia, sól – chroni żywność przed zepsuciem, chleb, wędliny, chrzan, babka* [PJC, 306]. Zarówno opisane tradycje, jak i prezentacja dań wielkanocnych oparte są na tekście i kolorowych zdjęciach.

Oba rozdziały nie są zbyt obszerne, ale zawierają najważniejsze informacje dotyczące zagadnień świątecznych i prezentują je w przejrzysty sposób.

7. INFORMACJE DOTYCZĄCE CUDZOZIEMCÓW

Informacje dotyczące cudzoziemców to materiał zdecydowanie mniej obszerny i różnorodny. Kraje reprezentowane są głównie przez ich stolicy, znane marki, osoby z życia publicznego oraz popularne na całym świecie zabytki bądź fenomeny kulturowe. Znane osoby pochodzą z różnych dziedzin życia publicznego, ale nie zawsze ich tożsamość jest powszechnie znana.

Informacje dotyczące poszczególnych krajów ujęte są dość stereotypowo, a ich zawartość w podręczniku ilustruje poniższa tabela.

TAB. 1. INFORMACJE DOTYCZĄCE KRAJÓW PREZENTOWANYCH W PODRĘCZNIKU

Kraj	Symbol	Miasta	Znane osoby
Francja	wieża Eiffła Chanel N°5 Peugeot	Paryż Marsylia	Juliette Binoche Audrey Tautou Catherine Deneuve Yves Saint Laurent
Japonia	gejsza Sony	Tokio	
USA	Statua Wolności Apple	Waszyngton Kalifornia Los Angeles	Brad Pitt Michael Jordan Bill Gates Marilyn Monroe Madonna Barack Obama Woody Allen
Rosja	cerkiew prawosławna Wasyla Błogosławionego w Moskwie Smirnoff	Moskwa	Borys Akunin Nikita Michalkow
Niemcy	kelnerka w tradycyjnym bawarskim stroju z dwoma kuflami piwa w rękach BMW Mercedes	Berlin	Günter Grass Angela Merkel Claudia Schiffer
Hiszpania	tancerka flamenco	Madryt Barcelona	Eduardo Mendoza
Anglia	Big Ben	Londyn	David Beckham Elżbieta II Sting J. K. Rowling
Włochy	Koloseum Lavazza Ferrari	Rzym Neapol	Andrea Bocelli Sophia Loren Placido Domingo Umberto Eco

ŹRÓDŁO: OPRAC. WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI ZAWARTYCH W PJC

Podręcznik *Polski jest cool* zawiera bardzo obszerny materiał prezentujący Polskę i Polaków. Treści kulturowe obejmują zjawiska, postacie i miejsca ważne dla polskiej kultury, jednak zdecydowanie obszerniejszy materiał dotyczy realiów życia w Polsce, informacji praktycznych i próby stworzenia obiektywnego portretu przeciętnego Polaka. Obraz cudzoziemców jest nieco bardziej zestereotypizowany i ubogi materiałowo, jednak można uznać to za plus. Jako że jest to podręcznik kursowy do języka polskiego, Polska i jej kultura powinny być wyeksponowane. Obraz innych krajów jest uproszczony, ale funkcjonalny.

Jak twierdzi Piotr Garncarek, w badaniach polskich glottodydaktyków nadal nie ustalono, czy *wiadomości o kulturze, które odnajdujemy w podręcznikach i innych materiałach służących nauce języka, powinny być integralną częścią tego nauczania, czy jedynie bardziej lub mniej umotywowanym dodatkiem* [Garncarek 1997, s. 7]. Na podstawie omawianego podręcznika widać wyraźnie tendencję do sfunkcjonalizowania prezentowanego materiału kulturowego i maksymalnego wykorzystania treści kulturowych do prezentacji materiału gramatycznego i leksykalnego. Oznacza to, że materiały do nauki języka polskiego stają się coraz bardziej nowoczesne i bliskie książkom do nauki dużych i popularnych języków jak angielski, hiszpański, francuski i niemiecki.

ANALIZOWANY PODRĘCZNIK

PIOTROWSKA-ROLA E., PORĘBSKA M., 2013, *Polski jest cool. Książka studenta*, Lublin.

BIBLIOGRAFIA

- DEMBIŃSKA K., MAŁYSKA A., 2010, *Start 1, Start 2*, Warszawa.
- GARNCAREK P., 1997, *Świat języka polskiego oczami cudzoziemców*, Warszawa.
- JANOWSKA A., PASTUCHOWA M., 2008, *Dzień dobry!*, Koszęcin.
- JELONKIEWICZ M., *Wiedza o Polsce jako element nauczania cudzoziemca języka polskiego. Przegląd wybranych materiałów dydaktycznych i pomocniczych* [w:] *Kultura w nauczaniu jpjo. Stan obecny – programy nauczania – pomoce dydaktyczne*, 2007, W. T. Miodunka (red.), Kraków.
- MAŁOLEPSZA M., SZYMKIEWICZ A., 2010, *Hurra po polsku 1*, Kraków.
- MIODUNKA T. (red.), 2007, *Kultura w nauczaniu jpjo. Stan obecny – programy nauczania – pomoce dydaktyczne*, Kraków.
- PFEIFFER W., 1979, *Teoretyczne podstawy preparacji materiałów glottodydaktycznych*, Warszawa.
- STEMPEK I., STELMACH A., DAWIDEK S., SZYMKIEWICZ A., 2013, *Polski krok po kroku 1*, Kraków.

Recenzowany tom jest pokłosiem konferencji zorganizowanej w dniach 24–25 października przez Koło Naukowe Glottodydaktyków, działające przy Katedrze Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej UŁ. Organizatorzy konferencji zaproponowali bardzo atrakcyjny i ważny temat, który zainspirował jej uczestników do przygotowania artykułów skupionych wokół trzech grup zagadnień: dydaktyki języka, lingwistyki kulturowej i dialektologii. Ogromnie cieszy zainteresowanie młodych naukowców tematyką dydaktyczną i glottodydaktyczną oraz kulturową. Zamieszczone w tomie artykuły pokazują poszukiwania nowych metod nauczania, przy znajomości dotychczasowych osiągnięć w tej dziedzinie, w oparciu o wiedzę językoznawczą i z wykorzystaniem technologii informacyjnych. Cykliczne organizowanie takich konferencji jest ważną i cenną inicjatywą młodych językoznawców, dydaktyków i kulturoznawców.

Z recenzji dr hab. Anny Dunin-Dudkowskiej

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63

